

Kære fantastiske unge mennesker

Ja, jeg siger *unge mennesker*. Ikke dimittender, ikke afgangselever – selvom det teknisk set også er rigtigt. Men først og fremmest er I mennesker. Og det er ikke en tilfældig formulering – det er et bevidst valg.

For uanset hvor vi står i livet – om vi er børn, unge eller voksne, om vi går i skole eller er på vej videre – så er vi mennesker før vi er noget som helst andet. Og i dag handler det netop om jer – som mennesker, der har lært, vokset, fejlet, grinet og kæmpet.

I dag er nemlig jeres dag. En dag, hvor vi fejrer jer – og alt det, I har opnået gennem jeres skolegang her på Læsø. I har lært, grinet, kæmpet og vokset – både som elever og som mennesker. I står nu ved afslutningen af én rejse og begyndelsen på en ny. Det er stort. Og det fortjener fejring!

Jeg fik nøglerne til huset den 1. januar og startede på skolen 1. marts – og i var blandt de første klasser, jeg lærte at kende. Jeg husker tydeligt, hvordan Mia skrev en besked om, at I var trætte af at blive kaldt “brokrøve”. At de voksne sagde, I var negative.

Men det var ikke bare en klage – det var et initiativ. En vilje til at ændre. Mia bad de voksne lade være med at tale om det – hvis I til gengæld forsøgte ikke at være så negative. Det var et ønske om ansvar. Og det viste sig – I tog skeen i den anden hånd.

Marie Key siger det så smukt i sangen *Landet*:

*"Hvis vi rykker tæt, tæt sammen
dykker ned og henter lidt af varmen
kan vi flip den mønt i tide
to skridt til den anden side"*

Og det gjorde I. I vendte mønten – og fandt balancen mellem det alvorlige og det lyse, mellem udfordring og fællesskab. I viste, at verden ikke bare er sort eller hvid – men fyldt med nuancer, med farver og muligheder.

Jeg har sagt det før, og jeg siger det gerne igen og igen – lige indtil alle i hele Danmark har forstået det: I folkeskolen danner vi mennesker – og man kan ikke dumpe som menneske! Basta.

Børn fødes som noget af det mest naturlige i denne verden – det blev i også, for snart en del år siden og så begynder kultiveringsprocessen, hvor blandt andet skolen spiller en vigtig rolle. Vi kultiverer – eller danner – vores elever, så de kommer ud på den anden side som dannede, unge mennesker. Og det handler altså ikke om de karakterer, der står på beviset. Det handler om den karakter, I er – som mennesker! Og på det punkt har I alle noget at være stolte af, både jer kære elever og jer forældre – I skal også være stolte.

Og så en lille påmindelse:

En dag skal vi dø. Men alle andre dage skal vi leve.

Det lyder måske dystert. Men det er i virkeligheden en livsbekræftelse. En opfordring til at gribe nuet – til at mærke glæden, venskabet og eventyret i det liv, vi lever hver dag. Når jeg ser på jer, bliver jeg fyldt med håb. I er en generation med mod, med energi – og med potentiale.

På Læsø har I plantet frø – både bogstaveligt og i overført betydning. I plantede nogle træer for nogle år siden – lige neden for jeres nuværende klasselokale. De er væk nu... men de frø, I har plantet i fællesskabet her – de lever. Minder, venskaber og erfaringer vil gro videre i jer. De bliver til livets buketter – og jeg håber, I vil plukke dem, når livet kalder på et smil eller lidt styrke.

I den tid, jeg har været her – og jeg ved godt, at I har været her noget længere – har vi lagt vægt på mere end bare det faglige. Vi har prøvet at skabe et sted, hvor alle kunne høre til. Hvor man ikke kun **uddannes**, men også **dannes** som menneske – for det er det - der er det vigtigste!

Og netop dannelse sker ikke kun i klasselokalet. Den sker, når I hjælper en ven. Når I rejser jer, selv om det er svært. Når I tør sige fra – eller sige undskyld. Når I ser et andet menneske i øjnene og siger: “Det skal nok gå.”

I har været der for hinanden. I har fejlet – og rejst jer. Og det er det, der skaber karakter. Ikke perfekte præstationer, men ægte fællesskab.

Jeg tænker ofte på Grundtvig, også når jeg ser på jer og tænker på jeres tid her på skolen. Han mente, at skolen ikke skulle være en “klangløs bogskole”, men et levende sted. Et sted, hvor vi ikke blot lærer om livet – men lærer at leve. Jeg synes, I har levet jeres skoleliv på den måde – i hvert fald den tid jeg har kendt jer.

I en tid, hvor alt går stærkt, og vi ofte føler os presset af krav og forventninger, er det vigtigt at huske, at tid ikke bare er noget, der går – det er noget, vi skaber mening i. Som i Michael Endes historie om *Momo*, hvor hun lærer os at lytte, være til stede og kæmpe mod tidens grå herrer, der stjæler glæden fra livet.

Jeg håber, I husker at stoppe op, lytte og være til stede i jeres liv. For tiden er det dyrebareste, vi har. Den findes ikke i karakterer eller succes, men i de øjeblikke, hvor vi føler os forbundne med hinanden og os selv.

Så hvad nu?

Nu åbner verden sig. Det er både spændende og lidt skræmmende. Men husk: I behøver ikke vide altting i dag. Livet er ikke et facitark. Det er en rejse. Og det vigtigste, I kan tage med jer, er nysgerrighed, venlighed – og viljen til at tage ansvar for jeres eget liv.

Og når det stormer – og det vil det – så tænk tilbage på Læsø. På vaflerne over bål, på grinene, på sammenholdet. På divaer i junglen og overnatning i skovhytten... Her blev fundamentet lagt.

I har alle behov for at tilhøre et stærkt tillidsfuldt fællesskab uden brok, fordomme og pessimisme. Det er det I har fået med jer fra Læsø, så fortsæt med det hvor I nu ender i livet. Det er nemlig jer selv, der bestemmer hvilken grundmelodi jeres liv skal have, og det er jer, der skal forme fremtiden med jeres valg. Og Gudskelov for det – for så er der håb endnu.

...Og nu står I her – klar til at tage det næste skridt.

I stedet for at synge jer ud med Kim Larsen, jeg synger forholdsvis dårligt, får I her et par råd, som måske runger lidt anderledes – men forhåbentlig varer længere:

- Glæd jer over jeres begrænsninger -
- Behandl andre godt – også når I selv har en dårlig dag.
- Dyrk en interesse, bare fordi den gør jer glade.

- Tal med dem, I er uenige med – og lyt til de gamle, også de gnavne.
- Prøv at reparere det, der går i stykker – i stedet for at smide væk.

Livet er sjældent helt okay, men sommetider lidt mindre ikke-okay. Det kan også noget.

Og husk: Hvis I kan lære at elske havregrød eller pasta med ketchup, så kan I klare det meste.

Tag det med jer: I er ikke kun klar til fremtiden – I er med til at forme den. Og husk – man kan ikke dumpe som menneske. Basta. - Tillykke med dagen